

Udskriftsdato: 30. april 2026 (Gældende)

Oplysningers klassificeringsgrad havde ikke selvstændig betydning ved undtagelse fra retten til aktindsigt af hensyn til statens sikkerhed, jf. offentlighedslovens § 31. Sag nr. 21/06320

Ministerium: Folketingets Ombudsmand

Oplysningers klassificeringsgrad havde ikke selvstændig betydning ved undtagelse fra retten til aktindsigt af hensyn til statens sikkerhed, jf. offentlighedslovens § 31. Sag nr. 21/06320

Svar til journalist

10. marts 2022

Sag nr. 21/06320

Din klage over Forsvarsministeriet i en sag om aktindsigt

Jeg har nu færdigbehandlet din sag.

Jeg har ikke grundlag for at tilsidesætte Forsvarsministeriets vurdering af, at oplysningerne i de tre dokumenter, som din klage angår, kunne undtages fra aktindsigt.

Du kan læse nærmere om baggrunden for resultatet af min undersøgelse nedenfor.

1. Om sagen

Den 11. og 14. oktober 2021 bad du Forsvarsministeriet om aktindsigt i nærmere angivet materiale om ”gruppen Men In Black eller medstifter (...)”.

Forsvarsministeriet gav dig den 22. november 2021 delvist afslag på din anmodning om aktindsigt. Du klagede efterfølgende til ministeriet over, at ministeriet havde undtaget en række oplysninger fra aktindsigt i tre dokumenter (ministeriets dok.nr.: 194630, 194632 og 194662). Ministeriet fastholdt ved afgørelser af 24. november samt 1. og 17. december 2021 det delvise afslag på aktindsigt i oplysningerne fra de tre dokumenter.

Det fremgår af ministeriets afgørelse af 22. november 2021 og en vedlagt aktliste, at de tre dokumenter blev udleveret i en afklassificeret version, og at der var undtaget oplysninger i medfør af offentlighedslovens § 31 (om statens sikkerhed mv.). Ministeriet anførte i afgørelsen, at ”[d]er er tale om oplysninger, hvor det er Forsvarsministeriets vurdering, at det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed og rigets forsvar, at oplysningerne ikke udleveres”. Det fremgår samtidig af de tre dokumenter med overstregninger, som du fik udleveret af ministeriet, at dokumenterne tidligere havde været klassificeret ”til tjenestebrug” efter sikkerhedscirkulæret (cirkulære nr. 10338 af 17. december 2014 om sikkerhedsbeskyttelse af informationer af fælles interesse for landene i NATO eller EU, andre klassificerede informationer samt informationer af sikkerhedsmæssig beskyttelsesinteresse i øvrigt), men at dokumenterne nu var blevet afklassificerede.

Forsvarsministeriet fandt ikke grundlag for at udlevere oplysningerne som led i meroffentlighed, jf. offentlighedslovens § 14, stk. 1.

Du har i dine klager til mig af 29. november og 20. december 2021 gjort gældende, at offentlighedslovens § 31 ikke kan bruges til at undtage de pågældende oplysninger, når Forsvarsministeriet har ophævet klassificeringsgraden ”til tjenestebrug” for dokumenterne. Du er endvidere utilfreds med ministeriets begrundelse for afslaget på aktindsigt i oplysningerne.

Forsvarsministeriet har i en udtalelse til mig af 16. februar 2022 oplyst, at du som led i aktindsigt fik udleveret delvist afklassificerede versioner af de pågældende dokumenter, således at du fik udleveret de oplysninger fra dokumenterne, som ministeriet havde afklassificeret. De øvrige dele af dokumenterne blev ikke afklassificeret som led i behandlingen af din aktindsigtssag.

Om baggrunden for at undtage oplysningerne i de tre dokumenter fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 31 har Forsvarsministeriet i udtalelsen anført følgende:

”Oplysningerne blev undtaget fra aktindsigt, idet det er ministeriets opfattelse, at der i dokumenterne, som gengiver en mailkorrespondance mellem Forsvarsministeriet og Forsvarets Efterretningstjeneste om en konkret personsag, foreligger en nærliggende risiko for, at konkrete oplysninger om bl.a. arbejdsmetoder i Forsvarets Efterretningstjeneste samt Politiets Efterretningstjeneste kan kortlægges og dermed benyttes til potentiel skade for det danske riges sikkerhed, hvis de undtagne oplysninger fra mailkorrespondancerne blev udleveret.

Det er fortsat ministeriets opfattelse, at der foreligger en nærliggende risiko for, at de pågældende oplysninger om bl.a. arbejdsmetoder i Forsvarets Efterretningstjeneste samt Politiets Efterretningstjeneste kan kortlægges, hvis de pågældende oplysninger fra mailkorrespondancerne bliver udleveret. (...)”.

Du har til Forsvarsministeriets udtalelse anført, *at* offentlighedslovens regler om aktindsigt ikke kan tilsidesættes ved klassificering af dokumenter efter sikkerhedscirkulæret, *at* det følger af sikkerhedscirkulæret, at klassificeringsgraden ”til tjenestebrug” ikke bygger på en risiko for skadevirkning, og *at* ”[h]vis der reelt er tale om nærliggende risiko for rigets sikkerhed skulle dokumenterne ikke kun være klassificerede i den laveste grad”.

Min undersøgelse af Forsvarsministeriets afgørelser om aktindsigt angår – ligesom dine klager til mig – alene spørgsmålet om ministeriets delvise afslag på aktindsigt i ministeriets dokumenter med dok.nr.: 194630, 194632 og 194662.

2. Om retsgrundlaget

§ 31 i offentlighedsloven (lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020) har følgende ordlyd:

”§ 31. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. ”

Det er i forarbejderne til bestemmelsen forudsat, at bestemmelsen viderefører den tidligere lovs § 13, stk. 1, nr. 1, idet det dog er præciseret, at retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Det er ikke et krav, at der i det enkelte tilfælde påvises en nærliggende risiko for, at statens sikkerhed mv. vil lide skade af betydning, hvis der gives aktindsigt.

Jeg henviser til lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013, s. 103. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2012-13, tillæg A.

Om anvendelsen af offentlighedslovens § 31 til at undtage oplysninger om efterretningstjenesternes arbejdsmetoder henviser jeg til sagen FOB 2017-35, hvor en journalist havde bedt Justitsministeriet om aktindsigt i oplysninger om et eventuelt samarbejde mellem PET og Forsvaret. Justitsministeriet anførte, at ministeriet generelt ikke kunne give oplysning om, hvilke konkrete opgaver der havde givet PET anledning til at anmode om assistance fra Forsvaret, eller hvordan assistancen nærmere blev tilrettelagt, da sådanne oplysninger kunne virke afslørende i forhold til PET's arbejdsmetoder. Ombudsmanden havde ikke grundlag for at kritisere resultatet af Justitsministeriets afgørelse, herunder ministeriets anvendelse af bestemmelsen i offentlighedslovens § 31 og beslutningen om hverken at ville af- eller bekræfte, om ministeriet var i besiddelse af oplysninger omfattet af anmodningen om aktindsigt.

Om forholdet mellem klassificerede oplysninger og anvendelsesområdet for offentlighedslovens § 31 henviser jeg til betænkning nr. 1510/2010 om offentlighedsloven, s. 664, hvor den daværende retstilstand – som er videreført med den gældende offentlighedslov – beskrives på følgende måde:

”Det er principielt uden betydning for afgørelsen af, om et dokument, der er omfattet af bestemmelsen, kan undtages fra aktindsigt, at det pågældende dokument er fortrolighedsstempelt (yderst hemmeligt, hemmeligt, fortroligt osv.) (...). ”

Se tilsvarende Mohammad Ahsan i Offentlighedsloven med kommentarer, 2. udgave (2020), s. 692.

Om begrundelseskravet ved anvendelse af offentlighedslovens § 31 til at undtage oplysninger fra aktindsigt henviser jeg til betænkning nr. 1510/2010 om offentlighedsloven, s. 709, hvor kommissionen giver udtryk for følgende overvejelser:

”Det er (...) kommissionens opfattelse, at den blotte henvisning til, at oplysningerne vedrører statens sikkerhed eller rigets forsvar som udgangspunkt ikke er tilstrækkelig til at opfylde det almindelige begrundelseskrav i forvaltningslovens § 24. Det må således i almindelighed kræves, at den pågældende forvaltningsmyndighed i begrundelsen for et eventuelt afslag på aktindsigt efter lovudkastets § 31 foretager en vis angivelse af de involverede interessers karakter. Myndigheden kan dog undlade at foretage en sådan angivelse, hvis det vil medføre en prisgivelse af de beskyttelsesinteresser der søges beskyttet i det enkelte tilfælde. ”

3. Min vurdering

To af mine medarbejdere har den 1. marts 2022 i Forsvarsministeriet gennemgået de tre dokumenter, som din klage vedrører.

På baggrund af gennemgangen af dokumenterne og det, som Forsvarsministeriet i sagen har anført, har jeg ikke grundlag for at tilsidesætte ministeriets vurdering af, at de pågældende oplysninger kan undtages fra aktindsigt, idet arbejdsmetoder i Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste ellers vil kunne kortlægges og dermed benyttes til potentiel skade for det danske riges sikkerhed.

Det har været uden selvstændig betydning for min vurdering, at oplysningerne er klassificeret ”til tjenestebrug”. Jeg henviser til, at retten til aktindsigt kan begrænses efter offentlighedslovens § 31, uanset om en oplysning er klassificeret eller ej.

Jeg har endvidere ikke grundlag for at foretage mig noget vedrørende Forsvarsministeriets vurdering af, at der ikke kan gives aktindsigt i form af meroffentlighed.

Efter min opfattelse havde det dog været ønskeligt, at Forsvarsministeriet i sine afgørelser til dig havde foretaget en vis angivelse af karakteren af de involverede interesser i sagen og dermed havde givet dig en mere fyldestgørende begrundelse for anvendelsen af offentlighedslovens § 31, jf. forvaltningslovens § 24. Jeg henviser i den forbindelse til beskrivelsen af begrundelseskravet ved anvendelsen af offentlighedslovens § 31, som fremgår af punkt 2 ovenfor.

Jeg har gjort Forsvarsministeriet bekendt med min opfattelse, men foretager mig ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Herefter foretager jeg mig ikke mere i sagen.

Med venlig hilsen

Niels Fenger

Kopi til:

Forsvarsministeriet